

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse

Vår referanse

Vår dato

16/00016-77

01.08.2016

Høring om endringer i opplæringsloven og friskoleloven - nytt kapittel om skolemiljø

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer jobber i ulike stillinger i skolen. FO har en egen faggruppe for disse medlemmene og vårt høringssvar bygger i hovedsak på innspill fra denne gruppen.

FO er glad for et økt fokus på elevers læringsmiljø og at anbefalinger fra Djupedalutvalget følges opp. Vi er i utgangspunktet positiv til mange av forslagene.

Innledende kommentarer

Under Djupedalutvalgets arbeid med *NOU 2015: 2 Å høre til — Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*, ga FO ulike innspill. Blant annet støttet FO utvalget i at man trenger en sterkere rettsliggjøring av enkelte områder i skolen. Samtidig advarte vi mot en overdreven tro på at lovregulering og sanksjoner alene vil bidra til et bedre psykososialt miljø. FO fastholder dette synspunktet.

For å få til en best mulig skole for alle, er FO opptatt av tiltak for utvikling av bedre og rett kompetanse, kultur og holdninger hos både de som jobber i skolen, med skolelærere og i samfunnet forøvrig. De økonomiske rammebetingelsene for skolene er også viktig.

Vi fastholder derfor det vi mener er noen av de viktigste tiltakene for å få en inkluderende og mobbefri skole:

- Nok og godt kvalifiserte lærere
- Gode tverrfaglige, sammensatte og fleksible skolehelse- og skolemiljø tjenester og ansatte med sosialfaglig kompetanse
- Norm for klassestørrelse
- Tidlig innsats med å forebygge mobbing, som også må inkludere arbeid i barnehagen.

FO er opptatt av at både skoleeiere og skoleledere følger opp og etterlever formålsparagrafen i *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler*. Forskriften har som overordnet mål å bidra til et bedre oppvekst- og læringsmiljø for elevene i skolen og er derfor svært viktig i arbeidet med å bedre skolemiljøet.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Aktivitetsplikt

FO støtter regjeringens forslag om aktivitetsplikt, men har samtidig noen betenkeligheter knyttet til det.

Vi registrerer at delpliktene som beskrives i all hovedsak dreier seg om plikter knyttet til enkeltindivider. FO savner en tilsvarende plikt rettet mot forebygging og skolens ansvar for å tilrettelegge og skape et godt og inkluderende læringsmiljø. Vi mener at mye av mobbingen handler om dårlig skolemiljø og utvikling av kulturer som bidrar til mobbing. Uten økt økonomisk satsning på forebygging, er vi redd forslagene har liten virkning på de aktuelle problemene.

Skal man lykkes med å bedre et skolemiljø i retning av mindre mobbing og bedre psykososial hverdag for elevene, må noen med rett kompetanse og nok tid jobbe i miljøet. FO mener tverrfaglighet og flere yrkesgrupper inn i skolen er et virkemiddel for å bedre det psykososiale skolemiljøet.

Betydningen av sosialfaglig ansatte i skolen tematiseres blant annet i rapporten «Et lag rundt eleven». Dette er et forskningsprosjekt som videreføres. Videre viser også tilbakemeldinger fra skoleledere som har ansatt barnevernspedagoger, sosionomer eller vernepleiere at tverrfaglig fokus og helhetlig tenkning er suksesskriterier.

FOs yrkesgrupper har særskilt kompetanse i å oppdage problemer, utarbeide og iverksette tiltak, jobbe med hjemmemiljø og følge opp elevenes helhetlige situasjon. Ved å ansette personer med god kompetanse på disse områdene, vil elevene få bedre oppfølging og læreren får frigjort tid til å jobbe med det hun er ansatt for å gjøre

FO foreslår:

- Plikt for skolen til å ha en plan som omhandler forebyggende arbeid med hele skolemiljøet. I arbeidet med å utarbeide og iverksette en slik plan må hele skolen og alle ansatte ansvarliggjøres.
- Styrket tverrfaglig kompetanse er en forutsetning for å få dette til, og må derfor hjemles i loven.

Hvordan sjekke om aktivitetsplikten er oppfylt?

Departementet slår fast at de vil «videreføre og lovfeste at elevens egen opplevelse av å bli krenket eller av andre grunner ikke har det trygt og godt på skolen, skal utløse undersøkelsesdelen av aktivitetsplikten». Samtidig sier de at elevens subjektive opplevelse av hva som er krenkende ikke alltid skal være avgjørende for å iverksette tiltak. I argumentasjonen for dette - viser de til barneombudets høringsuttalelse. Med andre ord er lærerens «objektive» opplevelse avgjørende for om et barn opplever å bli mobbet eller krenket. FO er kritisk til dette forslaget og deler bekymringen til organisasjonen Foreldrenettverk Mot Mobbing. Vi slutter oss i den forbindelse til den grundige problematiseringen de gjør rundt dette i sitt hørings svar. De stiller blant annet spørsmål ved om andre enn eleven kan vurdere om noe oppleves som en krenkelse, og om dette i tilfelle strider mot barnekonvensjonen. FO mener dette er høyst relevante spørsmål å stille.

Bruk av enkeltvedtak:

FO er uenig i at dette skal bort og er redd det vil svekke elevenes rettsvern. Vi mener at praksis med enkeltvedtak må opprettholdes. Argumentene som brukes (det er for vanskelig, tar for lang tid, hindrer aksjon osv) mener vi snarere bekrefter at man bør inn med mer kompetanse slik at man sikrer at det fattes gode og hensiktsmessige vedtak.

Fylkesmannen som håndhevingsmyndighet.

Vi registrerer at det kom mange innvendinger til Djupedalsutvalget om dette. Den samme kritikken reiser Foreldrenettverk mot mobbing i sitt høringssvar. De stiller blant annet spørsmål om det er for tette bånd mellom fylkesmannsembetene og skolen. De mener dette i tilfelle bidrar til å svekke barns rettsikkerhet.

Et argument for at fylkesmannen fortsatt skal ha denne funksjonen er at de også ivaretar andre beslektede tilsynsoppdrag og at det er naturlig at dette samles på et sted.

Uavhengig av hvor håndhevingsmyndigheten plasseres, er imidlertid nok tid og kompetanse avgjørende for å behandle klagesaker faglig forsvarlig og innenfor gitte frister. For å ivareta dette på en best mulig måte, mener FO at man for eksempel kunne tenke seg et eget «elevombud» som et supplement til fylkesmannen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget forutsetter at skolen ikke lenger skal fatte enkeltvedtak og det forventes derfor en ressursbesparelse. Tilsvarende regner man med et behov for mer ressurser til fylkesmennene og håndhevingsmyndighet. FO er ikke enige i disse forutsetningene. Vi mener at for å få en mobbefri og inkluderende skole, trengs det et skikkelig løft for hele skolen. Det er behov for flere voksne i skolen og det må rettes en kraftigere innsats i arbeidet med skolemiljø og forebygging. På kort sikt koster det mer, men på lang sikt en sterkere satsing på skolen samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder
Sign

Inger Karseth
Rådgiver
sign